

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 22 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2018 r. poz. 800, z późn. zm.) minister właściwy do spraw finansów publicznych może, w drodze rozporządzenia, w przypadkach uzasadnionych interesem publicznym lub ważnym interesem podatników zaniechać w całości lub w części poboru podatków, określając rodzaj podatku, okres, w którym następuje zaniechanie, i grupy podatników, których dotyczy zaniechanie.

Zachodzące zmiany gospodarcze powodują powstawanie nowych zjawisk, w ślad za którymi, w wyjątkowych przypadkach, nie nadążają zmiany w prawie podatkowym. Jedno z takich zjawisk stanowią waluty wirtualne i obrót nimi. Waluty wirtualne opierają się na technologii zdecentralizowanej księgi rachunkowej, która ułatwia wzajemną wymianę i stanowi technologiczną podstawę ponad 600 systemów wirtualnych walut. Waluty te mogą być przekazywane, przechowywane i sprzedawane drogą elektroniczną.

W orzecznictwie sądowoadministracyjnym waluty wirtualne zostały zakwalifikowane jako prawa majątkowe (np. wyrok NSA sygn. II FSK 488/16 z dnia 6 marca 2018 r.).

W konsekwencji przyjęcia powyższej wykładni, w przypadku gdy obrót walutą wirtualną dokonywany jest na podstawie umowy sprzedaży lub zamiany, staje się przedmiotem podatku od czynności cywilnoprawnych.

Podkreślenia wymaga, że umowy sprzedaży oraz zamiany mające za przedmiot waluty wirtualne stanowią tylko część obrotu tymi walutami, a w praktyce występują czynności, które pozostają poza zakresem przedmiotowym ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych (np. wykopywanie waluty albo dokonywanie zapłaty za towary i usługi przy użyciu waluty wirtualnej) lub korzystają z wyłączenia na podstawie art. 2 pkt 4 ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych w związku z opodatkowaniem podatkiem od towarów i usług lub zwolnieniem z tego podatku.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1150) umowy sprzedaży i zamiany praw majątkowych objęte są podatkiem według stawki w wysokości 1%, a podstawę opodatkowania stanowi wartość rynkowa prawa majątkowego będącego przedmiotem umowy. Uwzględniając specyfikę handlu walutami wirtualnymi, który sprowadza się do obracania tymi prawami majątkowymi przez ich zakup, sprzedaż i wymianę, a zatem wielokrotnego zawierania umów sprzedaży i zamiany, po stronie podmiotu dokonującego obrotu walutą wirtualną powstać może obowiązek zapłaty podatku w wysokości niejednokrotnie przewyższającej zainwestowane środki.

W konsekwencji, stosowanie ścisłej wykładni przepisów ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych może skutkować nałożeniem na podatników obowiązków niemożliwych do wykonania, prowadzących w wielu przypadkach do konfiskaty majątku, a tym samym naruszeniem konstytucyjnej zasady dotyczącej prawa do ochrony własności.

Tworząc normy prawne w sferze prawa publicznoprawnego, w szczególności w zakresie przepisów prawa podatkowego, racjonalny ustawodawca powinien dołożyć wszelkiej staranności, aby zachowana została właściwa proporcja między wynikającym z art. 84 Konstytucji RP obowiązkiem ponoszenia ciężarów publicznoprawnych, a prawem jednostki do własności i jej ochrony (art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji).

W przypadku opodatkowania podatkiem od czynności cywilnoprawnych handlu walutą wirtualną wystąpić mogą skutki trudne do zaakceptowania w świetle konstytucyjnych zasad, co stanowi wystarczającą przesłankę do uznania, iż z uwagi na ważny interes podatnika zasadne jest zaniechanie poboru tego podatku.

Mając na względzie wynikającą z art. 32 Konstytucji zasadę równości wobec prawa zasadne jest, aby zaniechanie podatku dotyczyło wszystkich podatników dokonujących obrotu na giełdzie walutami wirtualnymi, bez względu na liczbę dokonanych czynności i wartość przedmiotu transakcji.

Zaniechanie poboru podatku wpisuje się także systemowo w rozwiązania przyjęte w ustawie o podatku od czynności cywilnoprawnych, gdzie operacje gospodarcze obejmujące prawa majątkowe o podobnym charakterze, tj. instrumenty finansowe oraz waluty obce, korzystają ze zwolnienia od podatku.

Szczegółowe propozycje zawarte w projekcie rozporządzenia obejmują zaniechanie poboru podatku od czynności cywilnoprawnych od podatników nabywających w drodze umowy sprzedaży lub zamiany waluty wirtualnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. poz. 723, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 2 ust. 2 pkt 26 tej ustawy, pod pojęciem waluty wirtualnej rozumie się cyfrowe odwzorowanie wartości, które nie jest:

- a) prawnym środkiem płatniczym emitowanym przez NBP, zagraniczne banki centralne lub inne organy administracji publicznej,
- b) międzynarodową jednostką rozrachunkową ustanawianą przez organizację międzynarodową i akceptowaną przez poszczególne kraje należące do tej organizacji lub z nią współpracujące,
- c) pieniądzem elektronicznym w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych,
- d) instrumentem finansowym w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi,
- e) wekslem lub czekiem

– oraz jest wymienne w obrocie gospodarczym na prawne środki płatnicze i akceptowane jako środek wymiany, a także może być elektronicznie przechowywane lub przeniesione albo może być przedmiotem handlu elektronicznego.

W efekcie wprowadzenia zaniechania, brak będzie potrzeby wykazywania podstawy opodatkowania oraz obliczonej kwoty należnego podatku od czynności cywilnoprawnych, zatem podatnicy, wobec których znajdzie zastosowanie zaniechanie określone w projektowanym rozporządzeniu, nie będą obowiązani składać deklaracji w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie miało zastosowanie do umów sprzedaży i zamiany walut wirtualnych zawartych od dnia jego wejścia w życie do dnia 30 czerwca 2019 r.

Proponowane rozwiązanie ma charakter czasowy i pozwoli na dokonanie pogłębionej analizy i przygotowanie rozwiązań systemowych normujących tę przestrzeń gospodarczą, w tym w kontekście podatkowym.

Zakłada się, iż rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 13 lipca 2018 r.

Termin wejścia w życie rozporządzenia został określony na 13 lipca 2018 r., tj. na dzień wejścia w życie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, ze względu na fakt, iż w § 1 rozporządzenia posłużono się pojęciem waluty wirtualnej, zdefiniowanym w art. 2 ust. 2 pkt 26 tej ustawy.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie podlega przedstawieniu właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu.

Rozporządzenie nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji z chwilą przekazania projektu do uzgodnień z członkami Rady Ministrów.

